KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2002. gada 30. oktobris)

attiecībā uz procesu saskaņā ar EK Līguma 81. pantu un EEZ Līguma 53. pantu

(Lieta COMP/E-2/37.784 – Tēlotājmākslas izsoļu nami)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2002) 4283 galīgais un labojumi K(2002) 4283/7 un K(2002) 4283/8)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2005/590/EK)

Komisija 2002. gada 30. oktobrī pieņēma galīgos lēmumu (K(2002) 4283 attiecībā uz procesu saskaņā ar EK Līguma 81. pantu un EEZ Līguma 53. pantu. Komisija 2002. gada 6. novembrī, izmantojot rakstisku procedūru, apstiprināja K(2002) 4283/7, kas ir labojums lēmuma K(2002) 4283/5 galīgajai versijai K(2002) 4283, kā arī K(2002) 4283/8, kas ir labojums lēmuma K(2002) 4283/6 galīgajai versijai K(2002) 4283. Saskaņā ar 17. regulas 21. panta nosacījumiem [1] Komisija ar šo publicē pušu nosaukumus un lēmuma galveno saturu, ņemot vērā uzņēmumu likumīgās intereses par to uzņēmējdarbības interešu aizsardzību. Lēmuma pilnā teksta nekonfidenciāla versija atrodama lietas oriģinālvalodā un Kopienas darba valodās Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. PĀRKĀPUMA KOPSAVILKUMS

1. Adresāti

(1) Šis lēmums tiek adresēts šādiem uzņēmumiem un/vai uzņēmumu asociācijām:

— *Christie's International plc,*

— *Sotheby's Holdings Inc.*

2. Pārkāpuma laiks un raksturs

(2) No 1993. gada 30. aprīļa un vismaz līdz 2000. gada 7. februārim *Christie's International plc* (turpmāk tekstā "*Christie's*") un *Sotheby's Holdings, Inc.* (turpmāk tekstā "*Sotheby's*"), divi galvenie pasaules mēroga konkurenti tā dēvēto tēlotājmākslas priekšmetu, senlietu, mēbeļu, kolekciju priekšmetu un piemiņlietu komisijas pārdošanā izsoles veidā (turpmāk tekstā arī apkopojoši apzīmēti kā "tēlotājmāksla"), noslēdza un īstenoja ilgstošu vienošanos un/vai saskaņotu darbību pretēji Līguma 81. panta 1. punktam un EEZ Līguma 53. pantam, kas attiecas uz cenām un citiem nosacījumiem uz pārdošanu izsolēs.

(3) Uzņēmumi, cita starpā, vienojās pieņemt vienādas komisijas struktūras pārdevējiem, pāriet uz neapgrozāmu pārdevēju komisijas likmju apjomu (aizvietojot iepriekšējo apgrozāmo), palielināt pārdevēju komisijas maksājumus un atturēties no īpašu nosacījumu piešķiršanas pārdevējiem. Tie arī noteica citus konkrētus noteikumus un nosacījumus darījumos, tādējādi aizkavējot vai ierobežojot savstarpējo konkurenci tēlotājmākslas izsoļu uzņēmējdarbībā. Turklāt tās ieviesa uzraudzības mehānismu, lai nodrošinātu to vienošanās un/vai saskaņotas darbības ievērošanu.

[1] OV 13, 21.2.1962., 204/62. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1216/1999 (OV L 148, 15.6.1999., 5. lpp.).

3. **Tēlotājmākslas izsoļu pakalpojumu tirgus**

(4) Tēlotājmākslas priekšmeti, senlietas, mēbeles, kolekciju priekšmeti un piemiņlietas parasti tiek pārdotas izsolēs. Nav konkrētu ierobežojumu par to, kāda veida lietas drīkst tikt pārdotas izsolēs, ne arī ir kāda konkrēta minimālā vērtība, kas jāpiemēro precēm. Izsoles drīkst tikt rīkotas kādai atsevišķai kolekcijai vai tiek veltītas kādai konkrētai tēmai, preču kategorijai vai mākslas laika posmam, vai veidam.

(5) Galvenās tēlotājmākslas izsoļu vietas abiem namiem atrodas Londonā un Ņujorkā, bet regulāras izsoles notiek tādos centros kā Ženēva, Cīrihe, Amsterdama, Roma, Milāna, Honkonga un Melburna. Lielās tēlotājmākslas pārdošanas tiek plānotas un īstenotas kā krāšņi un ekskluzīvi sabiedriskās dzīves pasākumi, ko regulāri apmeklē bagāti cilvēki.

(6) Pārdošanas tiek organizētas savlaicīgi saskaņā ar starptautisko "sezonu". Galvenās pārdošanas tradicionāli notiek pavasarī un rudenī; tāpēc izsoļu namu peļņa un ienākumi no darbības maksimālo apjomu sasniedz gada otrajā un ceturtajā ceturksnī.

(7) Preču īpašnieki izvēlas tās pārdot, nosūtot preces izsoļu namam, kas piedāvā kvalificētu pārdošanu, sarīko izsoli, izveido katalogu un nodrošina iepriekšēju publicitāti. Preces tiek parasti piedāvātas pārdošanai kā atsevišķi priekšmeti (tā sauktās partijas). Pat priekšmeti, kas veido daļu no veselas kolekcijas, parasti tiek sadalīti pārdošanai atsevišķās partijās. Izsoļu nami pārdod īpašumu kā nosūtītāja aģents, sastādot pircējam rēķinu par nopirktajām precēm un pārskaitot nosūtītājam saņemto naudu pēc komisijas, izdevumu un nodokļu atvilkšanas. Komisijas procenti, kas tiek aprēķināti nosūtītājam/pārdevējam, tiek saukti par "pārdevēja komisiju" (vai attiecīgi "pārdevēja komisiju"); šī komisija parasti tiek aprēķināta no "āmura cenas", cenas, par kādu prece tiek pārdota gala solītājam. Personas, kas iepērkas izsolēs, arī maksā procentuālu daļu no āmura cenas (dēvēta arī par "pircēja prēmiju").

4. **Karteļa darbība**

(8) No 1993. gada aprīļa un turpmāk *Christie's* un *Sotheby's* īstenoja kopīgu plānu ar mērķi ierobežot konkurenci vairākos konkurences ietvaros. Tie bija galvenokārt saistīti ar noteikumiem, kas piemērojami pārdevējiem, bet arī ietvēra noteikumus pircējiem, kā arī citus faktorus. Plāna dažādie faktori tika izmainīti un uzlaboti augsta līmeņa vadības sanāksmēs turpmākajos gados un ilga līdz 2000. gada februārim.

(9) *Christie's* un *Sotheby's* vienošanās un/vai saskaņotā darbība detalizēti ietvēra šādus faktorus:

a) attiecībā uz pārdevējiem:

— vienošanās ieviest jaunu "slīdošo likmi" pārdevēju komisijai ([1]),

— vienošanās par noteikumiem, kas piemērojami šai likmei, tostarp likmes noteikšanu par neapgrozāmu, tas ir, lai nepieļautu nekādus izņēmumus (izņemot tos, par kuriem notikusi vienošanās) attiecībā uz šo likmi,

— vienošanās par modalitātēm, kā arī to ieviešanas laiku,

— vienošanās uzraudzīt likmes ievērošanu, apmainoties ar pieļauto izņēmumu sarakstiem, lai uzraudzītu vienošanās ievērošanu un novērstu un apspriestu jebkādas novirzes,

— vienošanās nesniegt pārdevējiem izsolēs garantijas attiecībā uz minimālo cenu,

— vienošanās par formulu, pēc kuras ar pārdevējiem tiek sadalīts "virsieguvums" gadījumā, ja preces tiek pārdotas par cenu, kas pārsniedz garantēto,

— vienošanās neizmaksāt pārdevējiem avansus par vienreizējām partijām,

— vienošanās un saskaņota darbība attiecībā uz avansu noteikumiem un nosacījumiem konkrētām pārdošanām izsolē,

— vienošanās par minimālo procentu likmi aizdevumiem,

— vienošanās ierobežot komisiju, kas tiek maksāta nozares pārdevējiem/izplatītājiem, un ierobežot praksi nodrošināt pārdevēju apdrošināšanu,

— vienošanās par ievada komisijas maksas ierobežošanu (līdz 1 % no pircēja prēmijas gadījumos, kad nav pārdevēja komisijas).

b) attiecībā uz pircējiem:

— vienošanās ierobežot kredīta termiņu mazumtirdzniecības pircējiem līdz 90 dienām.

([1]) Slīdošā likme nozīmē, ka procenti, kas tiek uzlikti pārdevējiem kā komisija par pārdoto apjomu, tiek mainīti, sasniedzot noteiktus sliekšņus. Praksē tas nozīmē – jo augstāka cena iegūta par preču partiju, jo zemāku procentu likmi jāmaksā pārdevējam.

c) citi faktori:

— vienošanās ierobežot to mārketinga pasākumus (izvairoties no pretenzijām/paziņojumiem attiecībā uz tirgus daļu vai apgalvojumiem par "vadošo lomu" mākslas tirgū vai konkrētā tā segmentā).

(10) Turklāt, lai pēc nepieciešamības īstenotu un/vai izmainītu šīs vienošanās, puses saskaņoja un apmainījās ar informāciju regulāru sapulču vai (tālruņa) kontaktos par jebkuru tematu vai lietu (izsoles, pārdevēji, izplatītāji, pircēji), kas varētu izraisīt vai veicināt konkurenci starp tām vai citādi nonākt konfliktā vai apdraudēt to vienošanos atturēties no konkurences.

II. **SODI**

1. **Soda pamata apjoms**

Pārkāpuma nopietnība

(11) Ņemot vērā izmeklējamās rīcības raksturu, tās patieso ietekmi uz tēlotājmākslas izsoļu tirgu un faktu, ka tā aptvēra visu kopējo tirgu un, pēc tās izveides, visu EEZ, Komisija uzskata, ka uzņēmumi, uz kuriem attiecas šis lēmums, ir pieļāvuši ļoti nopietnu EK Līguma 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumu.

Pārkāpuma raksturs

(12) Kartelis veica tīšu EK līguma 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumu. Pilnībā apzinoties savas rīcības nelikumību, dalībnieki apvienojās, lai izveidotu slepenu un institucionalizētu nelegālu plānu ar mērķi novērst konkurenci starp diviem vissvarīgākajiem tēlotājmākslas izsoļu namiem. Šo pārkāpumu veidoja galvenokārt cenu noteikšanas prakse, kas pēc to būtības ir starp nopietnākajiem EK līguma 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumiem.

(13) Minētās karteļa vienošanās tika izplānotas, vadītas un veicinātas katra dalībuzņēmuma visaugstākajos līmeņos. Pats to raksturs izraisa nozīmīgu konkurences izkropļojumu, no kura labumu gūst tikai uzņēmumi, kas piedalās kartelī, un kas ir ļoti neizdevīgs klientiem.

Pārkāpuma ietekme uz EEZ

(14) Pārkāpumu izdarījuši divi vissvarīgākie uzņēmumi tēlotājmākslas izsoļu tirgū un piemērojuši to attiecībā uz savu pārdošanas praksi EEZ un citur. Kopīgo plānu ienākumu paaugstināšanai īstenoja abi uzņēmumi. Ņemot vērā iesaistīto uzņēmumu lielo tirgus daļu un faktu, ka vienošanās aptvēra uzņēmumu visu pārdošanas apjomu EEZ, tam bija faktiska ietekme uz EEZ tirgu.

Attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmērs

(15) Lai aprēķinātu pārkāpuma smagumu, Komisija uzskata, ka kartelis ietekmējis visu Kopienu un, pēc tās izveidošanas, EEZ.

(16) Komisija tādējādi nosaka soda naudas sākuma apmēru abiem uzņēmumiem 25,2 miljonu euro apmērā.

Pārkāpuma ilgums

(17) Komisija uzskata, ka jāņem vērā laika posms no 1993. gada 30. aprīļa līdz 2000. gada 7. februārim. Pārkāpuma ilgums tātad veido sešus gadus un deviņus mēnešus ilgu laika posmu. Tā rezultātā pārkāpumu var klasificēt kā ilgstošu un tādu, kas nopietnības ziņā pārsniedz noteikto 65 % apjomu.

(18) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija nosaka šādu naudas soda pamata apmēru:

— *Christie's*: EUR 41,58 miljoni

— *Sotheby's*: EUR 41,58 miljoni

2. **Vainu pastiprinoši vai samazinoši apstākļi**

(19) Komisija neuzskata, ka jebkādi atsevišķi vainu pastiprinoši vai samazinoši apstākļi piemērojami šai lietai.

3. **10 % apgrozījuma ierobežojuma piemērošana**

(20) Ņemot vērā, ka uzņēmumam *Sotheby's* aprēķinātā summa pārsniedz 10 % no apgrozījuma visā pasaulē gadā pirms šī lēmuma pieņemšanas, pamata apmērs *Sotheby's* tiks ierobežots līdz 34,05 miljoniem euro saskaņā ar Regulas 17/62 15. panta 2. punktu.

4. **1996. gada paziņojuma par iecietību piemērošana** [1]

(21) Ņemot vērā, ka pieteikumi iecietības izrādīšanai tika iesniegti 2000. gadā saskaņā ar tolaik spēkā esošo paziņojumu par iecietību, šajā gadījumā ir piemērojams 1996. gada paziņojums par iecietību, nevis pārskatītais paziņojums par iecietību, kas pieņemts 2002. gadā.

Soda nepiemērošana vai tā apmēra ļoti ievērojama samazināšana ("B iedaļa")

(22) *Christie's* pirmā informēja Komisiju par karteļa eksistenci un sniedza izšķirošus pierādījumus, bez kuriem karteli varēja neatklāt. Šīs informācijas atklāšanas laikā Komisija nebija sākusi izmeklēšanu, ne arī tās rīcībā bija pietiekami daudz informācijas, lai konstatētu karteļa eksistenci. Turklāt *Christie's* bija pārtraucis dalību kartelī, Komisijai apliecinot, ka nenotiek nekādi kontakti ar *Sotheby's* attiecībā uz paziņoto rīcību, un izplatot publisku paziņojumu par jauno pārdevēju komisiju plānu tikai dažas dienas pēc pierādījumu iesniegšanas Komisijai. Tālāk tas ilgstoši sadarbojies ar Komisiju un nav konstatēts, ka tas ir piespiedis *Sotheby's* piedalīties kartelī vai, salīdzinot ar *Sotheby's*, spēlējis noteicošu lomu kartelī.

(23) Komisija uzskata, ka tādējādi *Christie's* neatbilst attiecīgajiem nosacījumiem, kurus izvirza paziņojuma par iecietību B iedaļa.

Soda apmēra ievērojama samazināšana ("D iedaļa")

(24) Komisija atzīmē, ka *Sotheby's* ir pilnībā sadarbojies ar Komisiju izmeklēšanas laikā. Turklāt tas sniedza Komisijai informāciju un pierādījumus, kas materiāli veicināja pārkāpuma konstatēšanu. Tas arī nemēģināja materiāli apgāzt faktus, uz kuriem Komisija pamato savus pieņēmumus. Tā atzina vairāku pārkāpuma faktoru eksistenci, kā to apraksta Komisija šajā lēmumā.

(25) *Sotheby's* tādējādi atbilst paziņojuma D iedaļas pirmā un otrā ievilkuma noteikumiem.

Noslēgums attiecībā uz paziņojuma par iecietību piemērošanu

(26) Noslēgumā, ņemot vērā sadarbības raksturu un paziņojuma par iecietību nosacījumus, Komisija šī lēmuma adresātiem piešķir šādus attiecīgo soda naudu samazinājumus:

— Christie's: 100 %,

— Sotheby's: 40 %.

5. **LĒMUMS**

(27) Tiek noteiktas šādas soda naudas:

— *Christie's International plc*: EUR 0 miljoni

— *Sotheby's Holdings Inc.*: EUR 20,4 miljoni

(28) Minētajiem uzņēmumiem nekavējoties jāpārtrauc minētos pārkāpumus, ja tie vēl nav pārtraukti. Tiem jāatturas no jebkuras rīcības vai darbības atkārtošanas, kas vērtējama kā šajā lietā konstatēts pārkāpums, un no jebkura pasākuma veikšanas, kuram ir līdzvērtīgs mērķis vai sekas.

---

[1] Komisijas paziņojums par soda naudu nepiemērošanu vai samazināšanu karteļu lietās. (OV C 207, 18.7.1996, 4. lpp.).